

MIHAIL PLETNYOV © Molchanovsky / Alevel

BARÁTI KRISTÓF © Emmer László

2024. MÁRCIUS 8.
PÉNTEK 19.30 | Müpa

PLETNYOV | BARÁTI
és a Concerto Budapest

**Concerto
BUDAPEST**

WAGNER

Trisztán és Izolda - előjáték, WWV 90

SCHUMANN

a-moll zongoraverseny, op. 54

1. *Allegro affettuoso*
2. *Intermezzo*
3. *Allegro vivace*

- szünet -

FRANCK

d-moll szimfónia, op. 48

1. *Lento - Allegro non troppo*
2. *Allegretto*
3. *Allegro non troppo*

Mihail Pletnyov zongora
Concerto Budapest

Vezényel: **Baráti Kristóf**

Közreműködik: **Hámori Gabriella**
az Örkeny Színház és a Concerto Budapest
„INZERT” programsorozatának keretében

CONCERTO BUDAPEST SZIMFONIKUS ZENEKAR – zene szenvedéllyel

A Concerto Budapest szimfonikus zenekar Magyarország egyik vezető nagyzenekara. Egyéni hangzásával, nagy ívű műsorszerkesztésével különleges és meghatározó szereplője a magyar és nemzetközi zenei életnek. Széles repertoárja a jól ismert klasszikusoktól napjaink kortárs darabjaiig terjed. Progresszív karaktere elementáris erővel nyilvánul meg zenészei játékában, előadásukat a zene szenvedélyes szeretetével teszik feledhetetlenné a közönség számára is.

A zenekar egyike Magyarországról legrégebbi együtteseknek, a több mint százéves múltat magáénak tudható Concerto Budapest elődje 1907-ben alakult meg. Zeneigazgatója és vezető karmestere a 2007-es centenárium óta Keller András világhírű hegedűművész-professzor, a Keller Quartet alapítója.

A Concerto Budapest Keller András személyében és vezetésével a magyar kamarazenélés legnevesebb tradícióit viszi tovább, melyeket Bartók Bélától és Weiner Leótól Végh Sándoron és Rados Ferencen át Kurtág Györgyig ívelő folytonosság és zenei szellemiség fémjelez.

A zenekar állandó vendégei olyan elismert magyar zenészek, mint Takács-Nagy Gábor, Eötvös Péter, Ránki Dezső, Várjon Dénes, Kelemen Barnabás, Baráti Kristóf, Fenyő László, Szűcs Máté, Berecz Mihály és Perényi Miklós, visszatérő nemzetközi vendégzsolistái közé tartozik Gidon Kremer, Heinz Holliger, Isabelle Faust, Khatia Buniatishvili, Lucas Debargue, Mihail Pletnyov és Jevgenyij Koroljov.

A Concerto Budapest tiszteletbeli elnöke Kurtág György, a kortárs zene élő legendája.

KEDVES KÖZÖNSÉGÜNK!

Az idei évad koncertismertetőit egy zenetudós írja. Nem kell megjedni: Mona Dániel zenetörténész valamennyi általa vezetett műsorban vagy a keze alól kikerülő írásban arra törekszik, hogy közvetlen, figyelemfelkeltő és gyakran szórakoztató stílusban hozza közelebb a klasszikus zenét a hallgatókhoz. Ifjúsági programok vezetője, hangversenyek és fesztiválok házigazdája, pódiumbeszélgetések moderátora, zenekritikus és tanár – egyszóval ismeri a hazai koncertélet történéseit és szereplőit, valamint tudja, hogyan lehet közérthetően beszélni a zenéről. Koncertjeinkre is alkalmazható mottója:

HALLGASSANAK SOK JÓ ZENÉT!

Richard WAGNER

Trisztán és Izolda – előjáték, WWV 90

- 1. Levelek tanúsága szerint legkésőbb 1854-ben merült fel először Wagnerben, hogy operát komponáljon Trisztán és Izolda történetéből. Az első zenei vázlatok 1856-ból származnak, az opera pedig 1859-ben készült el az érte félbehagyott Siegfried előtt.**
- 2. A nyitányban megjelenik a híres Trisztán-akkord, amely az opera során többször utal a főhős tragikus sorsára.**
- 3. Izolda szerelmi halála mellett a nyitány az opera leghíresebb és leggyakrabban külön is koncertmúsortra kerülő része.**

Sokak szerint a *Trisztán és Izoldával* Wagner megnyitotta a zenei modernizmus korát. Az biztos, hogy az opera sok szempontból újítónak számított. Wagner bevezette benne a később védjeggyé váló vezérmotívum-technikát, vagyis azt, amikor egy-egy zenei motívum konkrét szereplőre, érzésre, helyzetre, helyzetre utal. Ezek a motívumok már a zenekari előjátékban tetten érhetők, vagyis Wagner nem csupán megteremti a következő három felvonás hangulatát, de rögtön fel is kínál néhány zenei morzsát, amellyel előre felidézi a történet egynémely fontos pontját. De nemcsak az úgynevezett *leitmotívok* tűnnek fel a nyitányban, hanem a Trisztán-akkordként ismert hangzat is. A csellónon megjelenő, majd oboákkal, fagottokkal és angolkürtökkel megszólaló rendkívüli akkord attól olyan különleges, hogy nincs oldása. Az egész operára – amely egy halálra ítélt kapcsolatot mesél el – jellemző, hogy csak halmozza az oldást nem kapó disszonanciákat. De ha kicsit progresszívebb szemüvegen keresztül nézünk rá, úgy is értelmezhetjük, hogy a disszonanciát felmenti a tonális rendszerben addig betöltött feladata alól, és önálló entitássá, feloldást nem igénylő hangzássá lépteti elő. Tonális mágneshez vonzódó fülünk mégsem tudja nem úgy hallani, mint kielégítetlen, feloldatlan feszültséget. És gondoljanak csak bele: mennyi mélység és tartalom lehet a Wagner-operák sok örömjének megszámlálhatatlan hangjában, ha egyetlen akkordban ennyi jelentés és érzés rejtőzik...

Robert SCHUMANN

a-moll zongoraverseny, op. 54

- 1. Ez Schumann egyetlen olyan zongorára és zenekarra írt műve, amely a zongoraverseny címet viseli.**
- 2. Az első tétel önálló darabként készült 1841-ben, az egymást szünet nélkül követő második és harmadik tétellel négy évvel később egészítette ki a művet Schumann.**
- 3. A premieren a szerző felesége, Clara Schumann játszotta a szólót nagy sikerrel.**

Megdöbbenő, hogy egy zeneszerző, aki egyben (legalábbis egy ideig) zongorista is, egyetlen zongoraversenyt komponál élete során. Persze számos szólózongorára írt alkotást, kamaradarabot, sőt néhány zenekaras zongoraművet is találunk Schumann életművében, mégis különös ez a tény, annál is inkább, mert eredetileg ez a darab sem zongoraversenynek készült. „Valami a szimfónia, a versenymű és a nagy szonáta között” – foglalta össze a szerző azt az egytétéles kompozíciót, amelyet abban a formájában egyik kiadó sem kívánt publikálni. A virtuóz magamutogatás helyett Schumann itt izgalmasan beolvastotta a szólistát a zenekarba. [Liszt cinikusan meg is jegyezte, hogy ez zongoraverseny zongora nélkül...] Ennek eredménye, hogy olyan izgalmas és egyenrangú párbeszéd alakul ki, mint a kidolgozási rész zongora-klarinét duója. Márpedig a Concerto Budapest hangversenyein minden klarinétszóló emlékezetes élmény – kivált, ha olyan szólistának felelget, mint Mihail Pletnyov. A kontrasztokban gazdag zenében feltűnik Schumann két alteregója, a heves Florestan és az álmodozó Eusebius alakja is. A következő két tételt Clara bátorításának hatására írta a szerző, és mindkettőben egy-egy témával utal a nyitótételre. A középső tétel intermezzo, vagyis közjáték, és nevéhez híven tényleg két nagyszabású, szélsőséges érzelmet bemutató tételt köt össze. Schumann annyira egy egységnek képzelte el ezt a két tételt, hogy jobban szerette, ha kéttétéles műként hivatkoznak rá, ám a hagyományos forma miatt mégis külön fináléként szokás említeni az utána következő energikus zárótételt.

César FRANCK

d-moll szimfónia, op. 48

- 1. Franck egyetlen szimfóniája (leszámítva egy kamaszkori próbálkozást) a szerző kései korszakában született, és bár a bemutató megosztotta a közönséget, mára az egyik legismertebb kompozíciójává vált.**
- 2. Noha egy szimfónia akkoriban leginkább négy tételből állt, Franck feleannyi ideig tartó műve csak három tételt tartalmaz.**
- 3. Franckot sokan orgonaszerezőként ismerik, és a hangszerről gyűjtött sokrétű ismereteit ebben a műben is kamatoztatta.**

Méltatlanul elhanyagolt szerző – gyakran hallható ez a mondat, és César Franck esetében igaz is. Wagnerrel és Schumann-nal ellentétben az ő életművéből aligha tudnánk fél tucatnál több darabot felsorolni. Ráadásul azok is élete utolsó évtizedéből származnak. S bár kétségtelenül izgalmas fejlődés ment végbe akkoriban, érdemes megismerni Franck korábbi műveit is. A kései darabok közül a legjobban sikerült és legismertebb a d-moll szimfónia. Első tétele sok szempontból különleges lassú bevezetéssel indul. Egyrészt a tempója tényleg nagyon lassú, másrészt talán itt lehet a legjobban tetten érni Wagner hatását, amely a koncertet indító nyitánnyal a fülükben talán sokak számára észlelhető lesz. Harmadrészt a hosszan kitarított fúvósakkordok és a mélyvonós hangzások jó ízléssel való keverése azonnal megérteti velünk, mit jelent az, hogy egy orgonaszerező szimfóniát ír. Negyedrészt: a lassú bevezetés anyaga a tétel során visszatér. Vagyis Franck kétszer építi fel a tételt, mire hagyja kibontakozni az allegro szakasz zenei anyagát. Nem kevésbé különleges a középső tétel, amely egyesíti az általában itt helyet foglaló két tételt: a lassút és a fanyar, pattogós scherzót. Utóbbi a közép-részen kap helyet, az azt körülölelő lassú szakaszokban pedig a főszerep a líráé, amelyet az angolkürt csodálatos szólama biztosít. Végül a finálé felidézi a darab korábbi témáit, és diadalmos hangvétellel zárja a lassú bevezetésnél még igen nagy kérdőjeleket maga előtt terelő művet.

Mihail PLETNYOV zongoraművész, karmester

„Kétség nem fér hozzá: Pletnyov a lehető legnagyobb igényességgel, a részletek iránti teljes felelősséggel zongorázik, billentése különlegesen magas, sőt érzéki.” Így jellemezte egy hazai kritikus az orosz karmester-zongorista Mozart-játékát, s bizonyára nem az első alkalom, hogy hallhatta őt. Mihail Pletnyov 1987 óta a magyar koncertpódiumok visszatérő vendége, s méltán vált többek közt a budapesti közönség kedvencévé is. Huszonegy évesen megnyerte a moszkvai Nemzetközi Csajkovszkij Zongoraversenyt, és azonnal lenyűgöző világ körüli turnéokra szóló meghívásokkal halmozták el. Karrierje egy időre a vasfüggönyön belül rekedt, hiszen mikor a Szovjetunió bevonult Afganisztánba, Pletnyov meghívásait lemondták. Ezt sztoikus nyugalommal vette tudomásul, és tanítani kezdett. Viszszatekintve gazdagító időszaként értékelte ezeket az éveket, amelyek lehet, hogy a korai kiégéstől mentették meg. A szovjet rendszer összeomlását követően úgy döntött, kipróbálja magát a karmesteri hivatásban is: megalapította az Orosz Nemzeti Zenekart, amelynek azóta is vezető karmestere. Zongoristaként óriási repertoárt és számos lemezfelvételt tudhat magáénak, s komponistaként is aktív. Mihail Pletnyovot a Concerto Budapest rezidens művészeként több alkalommal is köszönthettük már a pódiumon karmesterként vagy zongoraművészként. A két évtizede Svájcban élő művész számos egyéb elismerés mellett több Echo Klassik- és egy Grammy-díj birtokosa is.

© Emmer László

BARÁTI Kristóf hegedűművész, karmester

Budapesti zenészcsaládban született 1979-ben. Ötéves volt, amikor hegedülni kezdett, első tanára az édesanyja volt. Nyolcévesen már szólólistaként léphetett színpadra a Maracaibói Szimfonikus Zenekarral. A Zeneakadémia előkészítő tagozatán Szenthelyi Miklós és Tátrai Vilmos voltak a tanárai. 1996-ban, a Jacques Thibaud Nemzetközi Hegedűversenyen második díjat nyert. Itt fedezte fel Eduard Wulfson, a Stradivarius Társaság igazgatója, aki mestere és szakmai mentora lett. Baráti Kristóf a világ vezető zenekaraival lép fel. Rangos külföldi és itthoni koncerttermek visszatérő vendége. Számos nemzetközi verseny díjazottja. 2011-ben Liszt Ferenc-díjat, három év múlva pedig Kossuth-díjat kapott. 2014-ben elnyerte a Rupert Gabler Alapítvány által adományozott „Az év fiatal művésze” díjat a bajorországi Bad Wörishofenben rendezett Nemzetek Fesztiválján. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem vonós tanszékének vezetője. A Magyar Művészeti Akadémia zeneművészeti tagozatának rendes tagja. 2015-től Várdai Istvánnal a Kaposvári Nemzetközi Kamarazenei Fesztivál művészeti vezetője. 2004-ben kapta meg a Stradivarius Társaságtól azt a „Lady Harmsworth” nevű, 1703-as Stradivari-mesterhegedűt, amelyen a mai napig játszik.

INZERT

A koncerten elhangzó irodalmi művek:

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

Szeptemberi áhítat

TÓTH ÁRPÁD

A holdkóros apród története

Előadja: **Hámori Gabriella**

az Őrkényi Színház színművésze

Az Inzert sorozat

irodalmi szerkesztői:

Mácsai János zenetörténész,

Mácsai Pál színész, rendező.

© Horváth Judit

ÖRKÉNY
öi
SZÍNHÁZ

8 MARCH 2024 19.30 | MÜPA

MIKHAIL PLETNEV, KRISTÓF BARÁTI and the Concerto Budapest

WAGNER: Tristan und Isolde - prelude, WWV 90

SCHUMANN: Piano Concerto in A minor, Op. 54

FRANCK: Symphony in D minor, Op. 48

Mikhail Pletnev piano, **Concerto Budapest Symphony Orchestra**

Conductor: **Kristóf Baráti**

In "INZERT" co-operation with the

Örkény István Theatre: **Gabriella Hátori**

"Pletnev Plays Schumann." Deutsche Grammophon gave this title to their solo disc of the pianist (born in Arkhangelsk) in 2004. This production is also at the centre of this concert: after numerous concerts where Pletnev conducted the orchestra, this time he will be the soloist for Schumann's Concerto for Piano in A minor. The pianist-conductor is one of the closest partners of Concerto Budapest. On the other hand, the programme brings the audience right into the very heart of Romanticism: the opening piece will be the Prelude to Tristan and Isolde, which was explained by Wagner as follows: "Insatiate desire rises only once, in a long and disjointed sequence, in order to find a breakthrough that will open the way for the heart of boundless desire to the sea of infinite amorous delight. In vain! The heart collapses impuissant to wither in a longing that does not reach its goal, because each achievement only gives rise to a new desire, until, in the last agony, a premonition of the attainment of supreme delight flashes through the dying eyes: it is the delight of death." Although it is considered mistakenly by many that César Franck composed only one piece, in the second part of the concert, his popular Symphony in D minor will be performed, conducted by Kristóf Baráti. The symphony was completed in 1888.

Concerto BUDAPEST

 concertobudapest.hu

 [concertobudapest](https://www.facebook.com/concertobudapest)

 [concerto_budapest](https://www.instagram.com/concerto_budapest)

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

müpa
Budapest